

درس خارج فقه مضرت آیت الله مسینی بوشهری (دامت برکاته)

تاریخ: ۱۴ مهر ۱۳۹۹

مصادف با: ۱۷ صفر ۱۴۴۲

جلسه: ۱۵

موضوع کلی: فصل فی حکم دائم الحدث

موضوع جزئی: کیفیت نماز خواندن دائم الحدث

سال تحصیلی: 1399-1400

سره گذشته

حکم دائم الحدث بود. عرض شد که به نظر مرحوم سید (ره)، مسلوس که دچار تسلسل بول است یا مبطون که بیاختیار غائط از او دفع میشود یا مجال و فرصتی برای نماز و طهارت دارد، هر چند به خصوص واجبات نماز اکتفا شود و مستحبات آن ترک شود یا اینکه اصلاً مجالی برای نماز خواندن و طهارت ندارد که اگر فرصت برای نماز خواندن نباشد یا در زمانی که برای نماز خواندن لازم است، حدث، دو یا سه بار یا به صورت پیوسته از شخص خارج میشود. اگر شخص مجال و فرصت برای نماز خواندن و داشته باشد، واجب است که نمازش را در آن فرصت ایجاد شده، بخواند، اعم از آنکه آن فرصت در آخر وقت یا در وسط وقت یا در آخر وقت باشد و اگر آن فرصت پیش . به اندازه خواندن واجبات نماز باشد، به خواندن واجبات اکتفا میکند و همه مستحبات را ترک میکند و اگر شخص، نمازش را در فرصت پیش آمده نخواند، بلکه در فرصت نمازش را بخواند، نمازش باطل است. بله! اگر حدثی از او خارج نشود و تا آخر نماز، مشکلی برای او پیش نیاید، یعنی بول یا غائط از او خارج نشود، در صورتی که قصد او

نمود، نمازش صحیح است و اگر مبادرت به نماز خواندن، به خاطر فرصتی که در اول وقت پیش آمده است، واجب باشد، ولی شخص نماز خواندن را به تأخیر اندازد، [تکلیفاً] رده است [چون مبادرت بر او واجب بوده است، ولی آن را به تأخیر انداخته است]، لکن نمازی [را که در حالت سلامت] خوانده است، [وضعاً] صحیح است.

با مسأله مذکور دو بحث وجود دارد، یکی بحث شناخت موضوع که اصلاً موضوع بحث چیست؟ و دیگری بحث حکمی است که بعد از تعیین موضوع، حکم مسأله چیست کم مسأله بر موضوع مترتب میشود و نمیشود حکمی بیان شود بدون اینکه موضوع آن حکم مشخص باشد. موضوع مسأله همان مسلوس و مبطون، یعنی کسی که بی اختیار غائط از او خارج میشود، میباشد.

مسأله صوری دارد؛

ول، این است که فرصتی برای مسلوس و مبطون پیش آید که بتواند با طهارت نماز خود را بخواند و البته فرصت فقط به اندازه‌های است که واجبات نمازش را بخواند. نظر مید (ره) این است که شخص باید در فرصت پیش آمده، نمازش را با طهارت بخواند. مرحوم صاحب جواهر (ره) نیز همین مطلب را بیان کرده است و بعضی از بزرگان و در این رابطه ادعای اجماع کرده‌اند و گفته‌اند که اگر مجالی برای مسلوس و مبطون پیش آمد و آن فرصت به اندازه‌های بود که بتواند واجبات نمازش را با طهارت بخواند، مت که نماز خود را با طهارت بخواند و به اقل آن که واجبات باشد، اکتفا کند و از خواندن مستحبات صرف نظر کند.

ر نیز این است که واجب است که شخص در فرصت ایجاد شده، نماز خود را با طهارت بخواند و به واجبات نماز اکتفا کند و نمازش صحیح است زیرا شخص با خواندن نماز در فرصت ایجاد شده، هم به ادله‌ای که بر اشتراط طهارت در نماز دلالت دارند، عمل کرده است و هم به ادله‌ای که بول و غائط را ناقض وضو میدانند، عمل کرده است، رضوی شخص مورد نظر، مشکلی پیدا کرده است و نه نماز بدون طهارت خوانده است. پس در فرض مذکور که فرصتی ایجاد شده که شخص نمازش را بخواند و به واجبات کند، هم نماز با طهارت خوانده است و هم وضویش به بول و غائط نقض نشده است.

حقوق اردبیلی (ره) در کتاب مجمع الفائدة و البرهان فرموده است که واجب نیست که شخص حتماً در فرصت پیش آمده که وضوی او نقض نمیشود و نمازش با طهارت انجام نمازش را بخواند، بلکه فرد مسلوس و مبطلون میتواند در هر زمانی از وقت، نمازش را بخواند، هرچند که نمازش را با حدث بخواند.

کلام مرحوم محقق اردبیلی (ره)

حوم محقق اردبیلی (ره) در صورتی درست است که دو چیز، مفروض دانسته شوند؛ اول، اینکه ادله اشتراط طهارت برای نماز، به شخص مسلوس و مبطلون تخصیص زده شوند بود که طهارت برای نماز شرط است مگر در مسلوس و مبطلون که این دو شخص از تحت کلی شرطیت طهارت برای نماز خارجاند و گفته شود که مسلوس و مبطلون اگر با از بخوانند، نمازشان صحیح است لذا واجب نیست که این دو حتماً نمازشان را در فرصتی بخوانند که طهارت داشته باشند؛ دوم، اینکه ادله ناقضیت بول و غائط نیز نسبت به و مبطلون تخصیص زده شوند و گفته شود که بول و غائط ناقض وضویند مگر در مورد مسلوس و مبطلون که این دو شخص اگر وضو گرفتند و بول یا غائطی از آنها خارج ریشان نقض نمیشود، در این صورت مسلوس و مبطلون میتوانند نمازشان را با همان وضو بخوانند و نیازی نیست که در فرصت و مجالی بخوانند که وضویشان نقض نشود.

کلام مرحوم محقق اردبیلی (ره) مبتنی بر دو تخصیص است، لکن این دو تخصیص، باطلند که توضیح این بطلان، انشاءالله، در جلسه آینده بیان خواهد شد.

«الحمد لله رب العالمین»